

САГЛАСНОСТ ЗА УЧЕШЋЕ У ИСТРАЖИВАЊУ УЗ ПУНУ ОБАВЕШТЕНОСТ

Ово истраживање је део пројекта **Stay or Leave – migration intentions in the rural areas (RurSITU)** (срп. ОСТАТИ ИЛИ ОТИЋИ - идентификација миграторних намера становништва на руралним просторима), које спроводи Географски институт „Јован Цвијић“ САНУ Београд у сарадњи са партнерима: Удружење жена „Сачувајмо село“ (Прибоја), Сеоски туризам Србије (Љиг), Клуб Арс Нова (Ваљево), Планинарски клуб „Тара“ (Бајина Башта), Центар за унапређење туристичке привреде „TERRA“ (Ужице), Центар за културу „Вук Караџић“ (Лозница). Пројекат финансира Центар за промоцију науке под окриљем Министарства науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије, у оквиру *Јавног позива за финансирање пројеката грађанских научних истраживања у 2023. години*.

Чиме се бави ово истраживање и како ће оно изгледати?

Ово истраживање се бави утврђивањем миграторних намера становништва на селу. Учешће у овом истраживању подразумева попуњавање анкетног упитника, односно давање одговора на постављена питања. Највећи број питања је у форми затворених питања, односно, има већ понуђене одговоре које ћете моћи да изаберете или тврдње које ћете оцењивати понуђеним скалама. Питања у отвореној форми су формулисана тако да подразумевају давање кратких одговора. Учешће у попуњавању анкетног упитника ће Вам одузети приближно 15 минута.

Како могу бити сигуран/на да ће моји одговори бити анонимни?

Сви одговори које дате у анкетном упитнику су анонимни и не постоји могућност да се они повежу са Вама лично. У оквиру анектног испитивања неће се прикупљати лични подаци.

Које су могуће користи од учешћа?

Учешћем у овом истраживању помажете унапређењу научних сазнања о намерама становништва да живи на селу и мотивима који су томе допринели. Молимо Вас да пажљиво и искрено попуњавате анкетни упитник, с обзиром да ћете на тај начин допринети кредибилитету истраживања и изведених закључака.

Шта ће се даље дешавати са одговорима које дам у овом истраживању?

Сви подаци прикуљени у истраживању биће обрађени збирно, а закључци се неће изводити на појединачном нивоу, већ искључиво на нивоу групе. Добијени резултати ће примарно бити представљени на научним и стручним скуповима или објављени у научним часописима. Такође, у оквиру кампање дисеминације резултата, исти ће бити представљени у штампаним и електронским медијима, као и у публикацији која је планирана као последња фаза Пројекта.

Да бисте учествовали у истраживању морате бити пунолетни и живети / боравити у Србији, а учествовање у истраживању је добровољно и од њега можете одустати у било ком тренутку без икаквих последица и без навођења разлога.

Заокруживањем одговарајуће опције изјављујете да имате преко 18 година, да живите у Србији, да сте упознати са свим детаљима везаним за истраживање и да сте сагласни са учешћем у њему.

Сагласан/на сам
(заокружити)

Хвала на интересовању за учешће у истраживању!

**ОСТАТИ ИЛИ ОТИЋИ - идентификација миграторних намера становништва на
руралним просторима**

I Социо-демографске карактеристике испитаника

1. Година рођења _____
2. Пол
 - мушко
 - женско
 - друго _____
3. Брачни статус
 - у вези
 - у браку
 - у ванбрачној заједници
 - слободан/слободна
 - разведен/разведена
 - удовац/удовица
 - остало _____
4. Школска спрема
 - непотпуна основна школа (до четири разреда)
 - основна школа
 - средња школа
 - виша школа
 - факултет (мастер)
 - магистратура, специјализација, докторат
5. Место становања / боравка
 - назив општине/града _____
 - назив насеља _____
 - назив месне заједнице _____
6. Пребивалиште (из валидног личног документа)
 - у овом селу (исто као у личној карти)
 - у другом селу исте општине
 - у другом селу друге општине
 - у граду (који град _____)
 - у иностранству
 - друго _____
7. У овом селу живите / боравите од?
 - од рођења станујем у селу (староседелац)
 - доселио/ла сам се пре 20 година и више
 - доселио/ла сам се пре 20 година и мање
 - некада сам живео/ла у овом селу, вратио/ла се
 - повремено боравим у селу (сезонски)

7(а). Ако сте досељеник, одакле сте се доселили?

- досељеник из другог села (исте општине) - назив насеља _____
- досељеник из другог села (друге општине) - назив насеља _____
- досељеник из града - назив насеља _____
- досељеник из иностранства (повратник) _____

8. Означите где станујете у овом селу:

- породична кућа
- породична кућа са више стамбених јединица
- кућа за одмор (викендица)
- друго _____

9. Да ли је кућа/стамбена јединица у којој станујете/боравите:

- купљена
- наслеђена
- изнајмљена
- друго _____

10. Где се налази кућа/стамбена јединица у којој станујете/боравите у селу:

- у центру села
- удаљено од центра села
- друго _____

11. Колико чланова броји Ваше домаћинство? _____

12. Са ким живите у домаћинству? (можете означити више одговора)

- сам/а
- са партнером/партнерком
- са партнером /партнерком и децом
- са партнером/партнерком, децом и родитељима
- са родитељима
- са ближим сродницима
- друго _____

13. Који је Ваш радни статус:

- запослен/а, на неодређено (стално)
- запослен/а, на одређено
- привремено-повремени послови
- незапослен/а
- тренутно незапослен/а (до годину дана)
- пензионер
- домаћица
- студент/студенткиња
- остало _____

13(а). Уколико сте запослени наведите где?

- запослен у јавном предузећу
- запослен у приватном предузећу
- самостално обављајем делатност (предузетник)
- на пољопривредном газдинству

13(б). Уколико сте запослени, наведите делатност у којој обављате занимање:

- пољопривреда
- шумарство

- индустрија
- занатство (производња и услужно занатство)
- грађевинарство
- трговина
- угоститељство
- туризам
- јавни сектор
- остало _____

13(в). Уколико сте запослени, где обављате посао?

- од куће
- у селу у ком живим
- путујем на посао (друго село, други град...)
- остало _____

13(г). Уколико сте запослени, којим превозним средством путујете на посао?

- приватни аутомобил
- јавни превоз
- такси
- бицикл
- пешице
- друго: _____

13(д) Колико је удаљен посао на који свакодневно путујете (лична процена у km)? _____

14. Да ли се бавите пољопривредном производњом?

- да, за личне потребе
- да, за даљи пласман и продају
- не

14(а). Уколико је одговор НЕ, да ли сте разматрали могућност бављења пољопривредном производњом?

- да, врло озбиљно и планирам то да реализујем
- да, повремено сам разматрао/ла, али немам конкретан план
- не, нисам
- друго _____

15. Како оцењујете ограничења која се могу јавити приликом покретања пољопривредне производње? (скала од 1 – нимало важно до 5 – изузетно важно)

недовољна исплативост	1	2	3	4	5
нерегулисана тражишна цена производа	1	2	3	4	5
недостатак радне снаге	1	2	3	4	5
недостатак субвенција, помоћи, организованих акција	1	2	3	4	5
административне препреке	1	2	3	4	5
недостатак личних знања и вештина за пољопривредну производњу	1	2	3	4	5
подршка чланова породице за покретање пољопривредне производње	1	2	3	4	5
губици услед природних непогода и других опасности (штеточине, болести, итд.)	1	2	3	4	5
недостатак обрадивог пољопривредног земљишта	1	2	3	4	5

16. Како оцењујете важност пољопривреде за развој села данас?

- има изузетно важну улогу
- има важну улогу
- није ни важна ни неважна
- делимично је важна, представља допунску активност
- има неважну улогу

17. Да ли се на Вашем пољопривредном газдинству бавите и неком од наведених делатности од којих привређујете? (можете означити више одговора)

- прерада воћа
- прерада меса
- производња млечних производа
- туризам
- домаћа радиност
- обрада дрвета
- занатске услуге
- не бавим се ниједном другом делатношћу на свом пољопривредном газдинству
- друго _____

18. Како оцењујете ограничења која се могу јавити приликом покретања додатне делатности? (скала од 1 – нимало важно до 5 – изузетно важно)

недостатак финансијских средстава	1	2	3	4	5
административна питања	1	2	3	4	5
недостатак подршке државе, ресорних министарстава	1	2	3	4	5
недостатак подршке локалне самоуправе	1	2	3	4	5
недовољна информисаност о могућим кредитима, субвенцијама, фондовима	1	2	3	4	5
немам идеју шта бих додатно радио/ла	1	2	3	4	5

19. Какав је Ваш животни стандард?

- могу да приуштим себи све што пожелим
- могу себи да приуштим вредније ствари и путовање, али не и све што пожелим
- имам довољно за основне потрепштине (храна, одећа итд.), али углавном не могу да уштедим
- једва покривам основне животне трошкове, а понекад и не могу све да приуштим
- готово никада немам довољно за основне животне потрепштине

II Квалитет живота на селу

20. Како оцењујете квалитет живота на селу?

- изузетно лош
- углавном лош
- ни добар ни лош
- углавном добар
- изузетно добар

21. Како оцењујете стање појединих сегмената живота на селу?
(скала од 1-изузетно лош до 5-изузетно добар)

саобраћајна повезаност са суседним насељима и општинским центром	1	2	3	4	5
здравствена заштита (доступност амбуланте, апотеке, патронажне здравствене службе)	1	2	3	4	5
комунална опремљеност (водовод, канализација, сакупљање комуналног отпада)	1	2	3	4	5
трошкови живота	1	2	3	4	5
квалитет хране	1	2	3	4	5
темпо живота (довољно времена за одмор, дружење, хобије, уживање у природи и друге слободе активности)	1	2	3	4	5
културна дешавања у селу (концерти, представе, песничке вечери, и сл.)	1	2	3	4	5
друштвени живот (могућност за окупљања, дружење и заједничке активности са другим мештанима)	1	2	3	4	5
могућност доброг/жељеног запослења на селу или непосредном окружењу	1	2	3	4	5
могућност покретања сопственог бизниса	1	2	3	4	5
лепота природе и пејзажа	1	2	3	4	5
квалитет животне средине (воде, ваздуха, земљишта)	1	2	3	4	5
могућност за лични развој (школа, стручне едукације, неформално образовање)	1	2	3	4	5
прилике за одмор и рекреацију у природи	1	2	3	4	5
доступност и квалитет мобилне и Интернет мреже	1	2	3	4	5

22. Како близина града утиче на развој вашег села?

- предност
- и предност и ограничење
- ограничење
- ни предност ни ограничење
- не знам

23. Како оцењујете Ваш однос са другим мештанима у селу?

- слажем се са свима
- слажем се са већином мештана
- нисам се уклопио/ла
- оптерећује ме претерана заинтересованост других за мој живот
- нисам заинтересован/на да развијем односе са другим мештанима

24. Колико често одлазите из села због других обавеза (набавка, посета лекару, банкарске услуге, културна дешавања и слично)

- сваки дан
- 4-5 пута недељно
- 1-2 пута недељно
- пар пута месечно
- пар пута годишње
- не одлазим из села

25. Који су разлози Вашег путовања у суседна села или град? (можете означити више одговора)

- јавне услуге (здравство, образовање, ветеринар, администрација, банкарство)
- куповина (намирнице, одећа, обућа)
- посао
- продаја пољопривредних производа
- културна дешавања
- друштвене активности
- не одлазимо из села
- друго _____

26. Које превозно средство користите том приликом? (можете означити више одговора)

- аутомобил
- јавни превоз
- такси превоз
- бицикл
- пешице

27. На које све начине се снабдевате намирницама потребним за живот? (можете означити више одговора)

- сопствена производња
- купујем од комшија
- купујем у локалној продавници
- одлазимо у набавку у град
- мобилна продавница
- неко ми доноси (ангажујем некога да ми донесе)
- друго

28. Како бисте описали ваш друштвени живот (прилике за дружење, окупљање и заједничке активности са мештанима, хуманитарне акције)? (можете означити више одговора)

- активно учествујем у друштвеним активностима на селу
- један сам од организатора друштвених дешавања у селу
- члан сам удружења у селу
- редовно посећујем друштвене догађаје ван овог села
- ретко се укључујем у друштвена дешавања у селу
- не учествујем у друштвеним активностима у селу
- нема друштвених активности у селу

29. Колико често одржавате контакт са пријатељима ван села?

- сваки дан
- више пута недељно
- једном до двапут недељно
- пар пута месечно
- мање од једанпут месечно

30. На који начин одржавате контакт са пријатељима и породицом ван села? (можете означити више одговора)

- личне посете
- путем телефона
- путем друштвених мрежа

31. Колико често користите Интернет?

- сваки дан
- више пута недељно

- једном до двапут недељно
- пар пута месечно
- мање од једанпут месечно
- не користим Интернет

32. У које сврхе користите Интернет? (можете означити више одговора)

- за посао
- за школовање и учење
- за куповину путем Интернета
- за опште информисање
- за комуницирање са пријатељима
- не користим Интернет

33. Како ви доживљавате село данас у Србији?

НАПОМЕНА:

Наставак упитника садржи пет посебних делова.

Сваки испитаник попуњава **САМО ЈЕДАН ДЕО**.

На основу одговора који је ИСПИТАНИК дао на питање број 7, потребно је изабрати који део попуњава у наставку.

7. У овом селу живите / боравите од?

- од рођења станујем у селу (староседелац) - **ПОПУЊАВА НА СТРАНИ БРОЈ 8-9**
- доселио/ла сам се пре 20 година и више - **ПОПУЊАВА НА СТРАНИ БРОЈ 10-11**
- доселио/ла сам се пре 20 година и мање – **ПОПУЊАВА НА СТРАНИ БРОЈ 12-13**
- некада сам живео/ла у овом селу, вратио/ла се – **ПОПУЊАВА НА СТРАНИ БРОЈ 14**
- повремено боравим у селу (сезонски) – **ПОПУЊАВА НА СТРАНИ БРОЈ 15**

III (а) Од рођења станујем у селу, тзв. староседелац

1. Колико су следећи разлози били важни за Вашу одлуку да останете да живите на селу?
(можете означити више одговора)

- нисам разматрао/ла опцију пресељења
- овде су ми корени
- нисам имао/ла могућност да одем
- овде сам зановао/ла породицу
- овде имам обезбеђен простор за живот
- везан/а сам за пријатеље и заједницу
- бавим се активно пољопривредном производњом
- покренуо/ла сопствени бизнис
- волим природу
- волим мирнији темпо живота
- брига о старијим /немоћним члановима породице

2. Да ли постоји још неки разлог зашто сте одлучили да останете да живите на селу?

3. Какав је Ваш став у погледу напуштања села?

- изузетно подржавам напуштање села
- углавном подржавам
- нити подржавам, нити не подржавам
- углавном не подржавам
- не подржавам напуштање села

4. Да ли је неко од чланова Вашег домаћинства напустио село у последњих 20 година и отишао у:

- | | | |
|----------------------------|-------|-----------------------------|
| • друго село исте општине | да/не | Колико њих (упишите): _____ |
| • друго село друге општине | да/не | Колико њих (упишите): _____ |
| • град | да/не | Колико њих (упишите): _____ |
| • иностранство | да/не | Колико њих (упишите): _____ |

4(а). Који су били разлози пресељења у друго село?

(можете означити више одговора)

- лични (брак, заснивање породице, обезбеђење стамбеног простора)
- пословни
- образовање
- друго: _____

4(б). Који су били разлози пресељења у град? (можете означити више одговора)

- лични (брак, заснивање породице, обезбеђење стамбеног простора)
- пословни
- образовање
- друго: _____

4(в). Који су били разлози пресељења у иностранство? (можете означити више одговора)

- лични (брак, заснивање породице, обезбеђење стамбеног простора)
- пословни
- образовање
- друго: _____

5. Да ли намеравате да у наредних пет година напустите село?

- да
- не
- не знам

5(а). Уколико планирате да напустите село, где бисте се преселили?

- друго село исте општине
- друго село друге општине
- град
- иностранство

6. Одаберите разлоге за напуштање села? (можете означити више одговора)

- незапосленост
- веће могућности и бољи стандард у некој другој средини
- село нема перспективу
- желим да будем ближе породици (деци)
- заснивање породице
- због деце и њиховог даљег школовања
- лични развој
- нешто друго: _____

III (б) Доселио/ла сам се пре 20 година и више

1. Које године сте се доселили у ово село? _____

2. Колико су следећи разлози били важни за Ваше пресељење на село?

(можете означити више одговора)

- моја породица се преселила овде
- променио/ла сам посао
- остао/ла сам без посла
- лични разлози (брак, заснивање породице, обезбеђивање стамбеног простора, наследство и сл.)
- нега родитеља или других чланова породице
- близина чланова породице
- волим природу
- одлучио/ла сам да се бавим пољопривредом
- одлучио/ла сам да се бавим сеоским туризмом
- покретање личног бизниса
- здравије окружење за подизање деце
- мирнији темпо живота
- нисам више могао/ла да живим у граду

3. Да ли постоји још неки разлог зашто сте одлучили да дођете да живите у селу?

4. Да ли намеравате да у наредних пет година напустите село?

- да
- не
- можда

4(а). Уколико намеравате да напустите село, где бисте се одселили?

- друго село исте општине
- друго село друге општине
- општински центар
- други град
- иностранство

4(б). Који би били разлози Вашег пресељења? (можете означити више одговора)

- лош живот на селу
- боље могућности за запослење
- културни и друштвени садржаји
- лични развој
- лични разлози (близина деце и слично)
- нешто друго: _____

5. Да ли је неко од чланова Вашег домаћинства напустио село у последњих 20 година и отишао у:

- | | | |
|----------------------------|-------|-----------------------------|
| • друго село исте општине | да/не | Колико њих (упишите): _____ |
| • друго село друге општине | да/не | Колико њих (упишите): _____ |
| • град | да/не | Колико њих (упишите): _____ |
| • иностранство | да/не | Колико њих (упишите): _____ |

5(а). Који су били разлози пресељења у друго село?

(можете означити више одговора)

- лични (брак, заснивање породице, обезбеђење стамбеног простора)
- пословни
- образовање
- друго: _____

5(б). Који су били разлози пресељења у град? (можете означити више одговор)

- лични (брак, заснивање породице, обезбеђење стамбеног простора)
- пословни
- образовање
- друго: _____

5(в). Који су били разлози пресељења у иностранство? (можете означити више одговора)

- лични (брак, заснивање породице, обезбеђење стамбеног простора)
- пословни
- образовање
- друго: _____

III (в) Доселио/ла сам се пре 20 година и мање

1. Које године сте се доселили у ово село? _____

2. Колико су следећи разлози били важни за Ваше пресељење на село?
(можете означити више одговора)

- мирнији живот
- заснивање породице
- обезбеђивање простора за живот
- пожелео/ла сам бољи квалитет живота за себе и породицу
- нега родитеља или других чланова породице
- волим природу
- пожелео/ла сам да се бавим пољопривредом
- покретање личног бизниса
- нисам више могао/ла да живим у граду

3. Да ли постоји још неки разлог зашто сте одлучили да дођете да живите у селу?

4. Када сте одлучили да се вратите на село?

- одувек сам о томе сањао/ла
- када сам добио/ла децу
- када сам отишао/ла у пензију
- током пандемије COVID 19

нешто друго: _____

5. Колико намераваате да останете у овом селу?

- цео живот
- до 5 година
- док ме буду везивале обавезе (подизање деце, нега старих и болесних чланова породице)
- до поласка деце у школу
- док не решим друго стамбено питање
- док не нађем бољи посао
- док се не опоравим
- друго: _____

6. Планирате ли неке веће инвестиције у наредних пет година?

- да, у сопствени бизнис
- да, у пољопривредну производњу
- да, у реновирање куће
- да, нешто друго: _____
- не планирам

7. На који начин доприносите Вашој заједници? (можете означити више одговора)

- обављам набавку за друге чланове заједнице
- организујем друштвена дешавања
- пружам подршку у обављању кућних послова (кување, поправке, чишћење и др.)
- пружам подршку у обављању послова на имању
- едукација (страни језици, модерна технологија, друштвене мреже)
- подршка при обављању административних послова
- нешто друго: _____

8. У поређењу са местом из којег сте се доселили, колико Вам недостају следеће ставке?
(скала од 1 – нимало до 5 – изузетно)

културно-уметнички садржај	1	2	3	4	5
честа виђења са пријатељима	1	2	3	4	5
стари пријатељи	1	2	3	4	5
могућност веће зараде	1	2	3	4	5
разноврснија понуда производа за куповину	1	2	3	4	5

9. Да ли Вам недостаје још нешто из места из ког сте се доселили?

III (г) Некада сам живео/ла у овом селу, вратио/ла се, тзв. “повратници”

1. Које године сте се доселили у ово село? _____
2. Који је био разлог Вашег повратка у село? (можете означити више одговора)
 - пожелео/ла сам бољи квалитет живота за себе и породицу
 - лични разлози (јефтинији живот, већи стамбени простор, наследство и сл.)
 - нега родитеља или других чланова породице
 - близина блиских особа (породица и пријатељи)
 - нерешена правно-имовинска питања
 - волим природу
 - мирнији темпо живота
 - пожелео/ла сам да се бавим пољопривредом
 - покретања личног бизниса
 - нисам више могао/ла да живим у граду
3. Да ли постоји још неки разлог зашто сте одлучили да дођете да живите у селу?

4. Када сте одлучили да се вратите на село?
 - одувек сам о томе сањао/ла
 - када сам добио/ла децу
 - када сам отишао/ла у пензију
 - током пандемије COVID 19
 - нешто друго: _____
5. Да ли намеравате да останете у селу у наредних пет година?
 - да
 - не
 - не знам
6. Планирате ли неке веће инвестиције у наредних пет година?
 - да, у сопствени бизнис
 - да, у пољопривредну производњу
 - да, у реновирање куће
 - да, нешто друго: _____
 - не
7. На који начин доприносите Вашој сеоској заједници? (можете означити више одговора)
 - обављам набавку за друге чланове заједнице
 - организујем друштвена дешавања
 - пружам подршку у обављању кућних послова (кување, поправке, чишћење и др.)
 - пружам подршку у обављању послова на имању
 - едукација (страни језици, модерна технологија, друштвене мреже)
 - подршка при обављању административних послова
 - остало _____

III (д) Повремено боравим на селу, тзв. “сезонски присутан”

1. Од које године повремено боравите у овом селу? _____

2. Колико месеци у току године боравите у овом селу?

- мање од месец дана
- 1 до 3 месеца
- 6 месеци
- 9 месеци

3. Колико су следећи разлози били важни за Ваш повремен боравак у селу?

(можете означити више одговора)

- пожелео сам бољи квалитет живота за себе и породицу
- одлазак у пензију
- могућност рада на даљину
- нега родитеља или других чланова породице
- близина блиских особа (породица и пријатељи)
- волим природу
- мирнији темпо живота
- пожелео/ла сам да се бавим пољопривредом
- покретање личног бизниса
- нисам више могао/ла да живим у граду

4. Да ли постоји још неки разлог зашто сте одлучили да дођете да живите у селу?

5. Да ли намеравате да се трајно преселите у село у наредних пет година?

- да
- не
- не знам

6. Планирате ли неке веће инвестиције у наредних пет година?

- да, у сопствени бизнис
- да, у пољопривредну производњу
- да, у реновирање куће
- да, нешто друго: _____
- не

7. Колико Вам недостају следеће ставке? (скала од 1 – нимало до 5 – изузетно)

културно-уметнички садржај	1	2	3	4	5
честа виђења са пријатељима	1	2	3	4	5
стари пријатељи	1	2	3	4	5
разноврснија понуда производа за куповину	1	2	3	4	5

8. Да ли Вам недостаје још нешто? _____